

Ә. Тарақов, А. Жақсыпықов,
Л. Мұсапы, Е. Ақаева

АУДАРМА ТЕОРИЯСЫ

Оқу құралы

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Ә. Тарақов, А. Жақсылықов,
Л. Мұсалы, Е. Адаева

АУДАРМА ТЕОРИЯСЫ

Оқу құралы

Алматы
«Қазақ университеті»
2013

Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
филология, әдебиеттану және әлем тілдері факультетінің
Ғылыми кеңесі және Редакциялық-баспа кеңесінің
шешімімен ұсынылған

Шікір жазғандар:

филология ғылымдарының докторы, профессор Т.С. Тебегонов
филология ғылымдарының кандидаты, доцент Б. Сұттанова
филология ғылымдарының кандидаты, доцент Е. Карбозов

А 91 **Аударма теориясы: оқу құралы** / Ә. Тарақов, А. Жақсы-
қиев, Д. Мұсаалы, Е. Адаева. – Алматы: Қазақ университеті,
2013. – 132 б.
ISBN 978-601-04-0153-2

«Аударма теориясы» оқу құралы – аударма теориясы және әдіснамасы
кафедрасының ұжымдық еңбегі. Аударматанудың теориялық мәселелері
тауары бірқатар зерттеулер, оқу құралдары жазылғанымен, замана-
уи аударма үдерісі және ізденістермен дәлел берелі. Оқу құралында
аударманың жалпы және жеке теориясы, аудармалық бағамалық, мәтінді
түсіну негіздері мен түрлі трансформациялық тәсілдердің қолданылу си-
паттары, аударманың нормативтік аспектілері категорінің түзету, редакция-
лау тәсілдері талданады.

Аталған ұжымдық оқу құралында аударматанудың бірқатар ма-
селелері қарастырылады. Оқу құралы студенттер мен магистранттарға
арнаған.

**ӘОЖ 81.255.2
КБЖ 83**

«Авторыз ұжымды. 2013
© Ал-Фараби атындағы Қазақ, 2013

КІРІСПЕ

Сонғы жылдары елімізде көркем аудармаға ерекше көңіл бө-

ліне бастады. Қуанышта болар еді, бірақ кейбір қиасиқалық туын-
дылар тәржімелі тамыр-таныстықпен басшылы шығып жатыр.
Тіпті бұрын аударматану арасында, аударма теориясынан хабары
жоқтар тәржімелі пайдасына құмарында. Сонан соң, алдың-ала негі
аудару, қалай аудару мәселесіне бас ауыртпай-ақ, баспағар «тисе
терекке, тисесе бұтқаққа» деп өздерінің қолына жаққанын ауда-
рда. Оны ертен оқырман қабылдай ма, тағамынан табыла ма,
табымай ма, бұған қиналып жатқан ешкім жоқ. Аудару осы екен
деп баспа аударма шығармаларының сапасына мен бермеуде.

Аударма өнері – үлкен талант пен шеберлікті қалай, қажет
етсе, аудару ісі де өте ұқыптылықты, айырықша тағамды, та-
ным терендігін, жауапкершілік пен биік талапты қажетсінеді.
Қазіргі көркем аудармада осы жайлар ескерілмей келеді. Қазіргі
аудармалардың көпшілігі бұрынғыдай, ешқандай теорияға негіз-
делмей жасалауда. Аударманың теориялық мәселелері қазіргі
уақытта тын ой-тұжырымдармен толықтырылуында.

«Аударма теориясы» оқу құралы – аударма теориясы және
әдіснамасы кафедрасының профессорлары мен оқытушыларының
алғашқы ұжымдық еңбегі. Аударманың теориялық мәселелері
ауқымды да сан алуан. Заманауи аударматану ғылымның соңғы
кезегі даму қарқынында аударма теориясы және зерттеушілермен
толықтырып, жана ерекшелерді кенінен енгізуде.

Аталған оқу құралы – ұжымдық түрде жазылған теориялық
бірінші кітап. Алғашқы жылдары тағы да жана құралдармен
толықтырсақ деген ойдымыз. Аударманың жалпы теориясын
айтпанының өзінде, арнайы теориясының өзі сан салады. Ау-
дарма теориясы жана зерттеулер негізінде жазбаша (акпараттық)
дарма және ауызша аударма саласында дамуы.

Филология ғылымдарының докторы, профессор Ә.Тарақов
аударманың заманауи теориялық мәселелерін қамтыған. А. Попо-
вич, И. Алексеева, В. Комиссаров, т.б. шетелдік аударма зерттеу-
шілерінің талдау, жіктелерін негізге алып, аударманың бірқатар
күрделі мәселелерін тоқтаған. Аударманың теориясын ілгері-
кейінгі зерттеулермен салыстыра сараптап шыққан. Аударманың
бағамалығы, мәтін мазмұны мен мағынасы, аудармалық көркем